Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

3 päivänä lokakuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Sopimusvelvoitteisiin sovellettava laki – Yhtiöoikeuden jääminen Rooman yleissopimuksen ja asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) soveltamisalan ulkopuolelle – Elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen omaisuuden hallinnointisopimus, jonka ainoana tarkoituksena on kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hallinnointi.

Asiassa C-272/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberster Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 28.3.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 20.4.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Verein für Konsumenteninformation

vastaan

TVP Treuhand- und Verwaltungsgesellschaft für Publikumsfonds mbH & Co KG,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit C. Toader, A. Rosas, L. Bay Larsen ja M. Safjan (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: yksikönpäällikkö D. Dittert,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 27.2.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Verein für Konsumenteninformation, edustajanaan S. Schumacher, Rechtsanwalt,

– TVP Treuhand- und Verwaltungsgesellschaft für Publikumsfonds mbH & Co KG, edustajinaan C. Kux, G. Eckert ja I. Haiderer, Rechtsanwälte,

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Wilderspin, M. Wasmeier ja C. Valero,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.9.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn, Roomassa 19.6.1980 allekirjoitettavaksi avatun yleissopimuksen (EYVL 1980, L 266, s. 1; jäljempänä Rooman yleissopimus) 1 artiklan 2 kohdan e alakohdan ja 5 artiklan 4 kohdan b alakohdan, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) (EUVL 2008, L 177, s. 6; jäljempänä Rooma I -asetus) 1 artiklan 2 kohdan f alakohdan ja 6 artiklan 4 kohdan b alakohdan sekä kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) 3 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Verein für Konsumenteninformation (kuluttajavalistusjärjestö, Itävalta; jäljempänä VKI) ja TVP Treuhand- und Verwaltungsgesellschaft für Publikumsfonds mbH & Co KG (jäljempänä TVP), joka on Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, ja jossa on kyse kyseisen yhtiön yksityisten sijoittajien kanssa tekemissään sopimuksissa käyttämän sovellettavan lain valintaa koskevan sopimusehdon laillisuudesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Rooman yleissopimus

3 Rooman yleissopimuksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, määrätään seuraavaa:

”1. Tämän yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan sopimusvelvoitteisiin silloin, kun sopimuksella on liittymä useampaan kuin yhteen valtioon.

2. Määräyksiä ei sovelleta:

– –

e) yhtiöitä, yhdistyksiä ja oikeushenkilöitä koskevaan lainsäädäntöön liittyviin kysymyksiin, kuten yhtiöiden, yhdistysten ja oikeushenkilöiden perustamiseen, oikeuskelpoisuuteen ja oikeustoimikelpoisuuteen, sisäiseen toimintaan ja purkautumiseen sekä osakkaiden ja toimihenkilöiden henkilökohtaiseen vastuuseen yhtiön, yhdistyksen tai oikeushenkilön veloista,

– –”

4 Kyseisen yleissopimuksen 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Kuluttajasopimukset”, määrätään seuraavaa:

”1. Tätä artiklaa sovelletaan sopimuksiin, jotka koskevat tavaroiden toimittamista tai palvelujen suorittamista henkilölle, kuluttajalle, sellaiseen tarkoitukseen, jota ei voida pitää hänen elinkeinotoimintaansa liittyvänä, sekä sopimuksiin, jotka koskevat luoton myöntämistä tällaisia toimituksia tai suorituksia varten.

2. Sen estämättä, mitä 3 artiklassa määrätään, lakiviittaus ei saa johtaa siihen, että kuluttaja menettäisi sen valtion lain pakottavin säännöksin hänelle annetun suojan, jossa hänen asuinpaikkansa on:

– jos sopimuksentekoa on kyseisessä valtiossa edeltänyt kuluttajalle osoitettu nimenomainen tarjous taikka mainonta ja jos kuluttaja on tässä valtiossa toteuttanut sopimuksentekoa varten tarvittavat toimenpiteet, tai

– jos kuluttajan sopimuskumppani tai tämän edustaja on vastaanottanut kuluttajan tilauksen kyseisessä valtiossa, tai

– jos sopimus koskee tavaran kauppaa ja kuluttaja on matkustanut kyseisestä valtiosta ulkomaille ja tehnyt tilauksensa siellä myyjän järjestettyä matkan saadakseen kuluttajan tekemään kaupan.

3. Sen estämättä, mitä 4 artiklassa määrätään, ja sikäli kuin 3 artiklan mukaista lakiviittausta ei ole tehty, sopimuksiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on, jos sopimukset on tehty tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta

– –

b) palvelujen suorittamista koskeviin sopimuksiin, jos palvelut on suoritettava kuluttajalle yksinomaan muussa kuin siinä valtiossa, jossa hänen asuinpaikkansa on.

– –”

Rooma I -asetus

5 Rooma I -asetuksen johdanto-osan 7 ja 25 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(7) Tämän asetuksen aineellisen soveltamisalan ja säännösten olisi oltava yhdenmukaisia tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 [(EYVL 2001, L 2001, s. 12)] (Bryssel I) ja sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista 11 päivänä heinäkuuta 2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 864/2007 [(EUVL 2007, L 199, s. 40)] (Rooma II) kanssa.

– –

(25) Kuluttajia olisi suojattava sellaisilla heidän asuinmaansa säännöillä, joista ei voida sopimuksin poiketa, sillä edellytyksellä, että kuluttajasopimus on tehty sen seurauksena, että elinkeinonharjoittaja on harjoittanut kaupallista tai ammatillista toimintaansa kyseisessä maassa. – –”

6 Kyseisen asetuksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Aineellinen soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan määrättäessä sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia siviili- ja kauppaoikeuden alalla.

Sitä ei sovelleta vero- tai tulli- eikä hallintoasioihin.

2. Tämän asetuksen soveltamisalaan eivät kuulu seuraavat seikat:

– –

f) kysymykset, jotka liittyvät yhtiöitä tai muita yhteisöjä tai yhteenliittymiä koskevaan lakiin, kun kyse on esimerkiksi yhtiöiden tai muiden yhteisöjen tai yhteenliittymien perustamisesta rekisteröimällä tai muulla tavoin, oikeuskelpoisuudesta tai oikeustoimikelpoisuudesta, sisäisistä järjestelyistä tai purkautumisesta ja niiden toimihenkilöiden tai osakkaiden tai jäsenten henkilökohtaisesta vastuusta niiden velvoitteista;

– –”

7 Mainitun asetuksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Valinnanvapaus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jonka osapuolet ovat valinneet. – –”

8 Saman asetuksen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Kuluttajasopimukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Sanotun rajoittamatta 5 ja 7 artiklan soveltamista, sopimukseen, jonka luonnollinen henkilö on sellaista tarkoitusta varten, jonka ei voida katsoa liittyvän hänen elinkeino- tai ammattitoimintaansa (’kuluttaja’), tehnyt toisen henkilön kanssa tämän harjoittaman elinkeino- tai ammattitoiminnan (’elinkeinonharjoittaja’) yhteydessä, sovelletaan sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on, edellyttäen että elinkeinonharjoittaja

a) harjoittaa kaupallista tai ammattitoimintaansa maassa, jossa kuluttajan asuinpaikka on, tai

b) suuntaa millä tahansa tavalla tällaista toimintaa kyseiseen maahan tai useisiin maihin kyseinen maa mukaan lukien,

ja että sopimus kuuluu kyseisen toiminnan piiriin.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, osapuolet voivat valita 1 kohdan vaatimukset täyttävään sopimukseen sovellettavan lain 3 artiklan mukaisesti. Tällainen lakiviittaus ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että kuluttaja menettää hänelle sellaisin säännöksin annetun suojan, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi 1 kohdan nojalla sovellettu.

– –

4. Edellä olevia 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta

a) palvelujen suorittamista koskevaan sopimukseen, jos palvelut on määrä suorittaa kuluttajalle yksinomaan muussa kuin siinä maassa, jossa hänen asuinpaikkansa on;

– –”

Direktiivi 93/13

9 Direktiivin 93/13 kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”– – tämän direktiivin ulkopuolelle jätetään erityisesti työsopimukset, perintöoikeuksia koskevat sopimukset, perhelainsäädännön oikeuksia koskevat sopimukset sekä yhtiöiden perustamista ja yhtiöjärjestystä koskevat sopimukset”.

10 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sopimusehtoa, josta ei ole erikseen neuvoteltu, pidetään kohtuuttomana, jos se hyvän tavan vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.”

Itävallan oikeus

11 Kuluttajien suojaamiseksi tarkoitetuista säännöksistä 8.3.1979 annetun liittovaltion lain (Bundesgesetz vom 8. März 1979, mit dem Bestimmungen zum Schutz der Verbraucher getroffen werden, BGBl. 140/1979; jäljempänä KSchG) 6 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yleisiin sopimusehtoihin tai vakiosopimuslomakkeisiin sisältyvä sopimusehto on vaikutukseton, jos se on laadittu tavalla, joka ei ole selkeä ja ymmärrettävä.”

12 KSchG:n 13 a §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Edellä 6 §:ää [sovelletaan] kuluttajan suojaamiseksi riippumatta siitä, mitä lakia sopimukseen sovelletaan, jos sopimus on tehty elinkeinonharjoittajan tai tämän käyttämien henkilöiden Itävallassa tällaisten sopimusten tekemiseksi harjoittaman toiminnan yhteydessä.”

13 Yleisen siviililain, joka annettiin 1.6.1811 (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, JGS nro 946/1811; jäljempänä ABGB), 864 a §:ssä säädetään seuraavaa:

”Sopimusosapuolen yleisissä sopimusehdoissa tai vakiosopimuslomakkeissa käyttämien sisällöltään epätavallisten määräysten ei katsota tulleen osaksi sopimusta, jos ne ovat toiselle sopimusosapuolelle epäedullisia ja jos tällä ei olosuhteet – erityisesti asiakirjojen ulkoasu – huomioon ottaen ollut aihetta varautua tällaisiin määräyksiin, paitsi jos yksi sopimusosapuoli on erityisesti kiinnittänyt toisen sopimusosapuolen huomiota kyseisiin määräyksiin.”

14 ABGB:n 879 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Sopimus, jolla rikotaan lakiin perustuvaa kieltoa tai joka on hyvien tapojen vastainen, on pätemätön.

– –

(3) Yleisiin sopimusehtoihin tai vakiosopimuslomakkeisiin sisältyvä sopimusehto, jossa ei vahvisteta yhtä sopimusosapuolten pääasiallisista velvoitteista, on pätemätön, jos se on kaikki olosuhteet huomioon ottaen toiselle sopimusosapuolelle erityisen epäedullinen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 VKI:llä on Itävaltaan sijoittautuneena yleishyödyllisenä kuluttajajärjestönä toimivalta nostaa kieltokanteita Itävallassa asuvien kuluttajien etujen suojaamiseksi.

16 TVP on konsernin MPC Münchmeyer Capital AG Hamburg (jäljempänä MPC-konserni) kokonaan omistama tytäryhtiö, jonka kotipaikka on Hampuri (Saksa) ja joka perustaa ja markkinoi suljettuja sijoitusrahastoja. Kyseiset rahastot ovat muodoltaan Saksan oikeuden mukaisia kommandiittiyhtiöitä, joissa äänettöminä yhtiömiehinä voi olla yksityisiä ja institutionaalisia sijoittajia.

17 TVP:llä ja sen emoyhtiöllä oli 19.12.2014 saakka määräysvaltaa ja voitonjakoa koskeva sopimus. TVP:n johto oli näin ollen MPC-konsernin alaisuudessa.

18 MPC:n perustamiin lukuisiin kommandiittiyhtiöihin kuuluvat muun muassa Dreiundvierzigste Sachwert Rendite-Fonds Holland GmbH & Co KG (jäljempänä 43. rahasto), Einundfünfzigste Sachwert Rendite-Fonds Holland GmbH & Co KG ja Zweiundsiebzigste Sachwert Rendite-Fonds Holland GmbH & Co KG.

19 TVP omistaa hallinnoijana ja äänettömänä perustajayhtiömiehenä osuuden muun muassa kyseisessä 43. rahastossa, joka perustettiin vuonna 2003. Kyseistä rahastoa ei markkinoida yksinomaan Itävallassa; eräässä itävaltalaisessa pankissa avattiin kuitenkin varainhoitotili, joka oli tarkoitettu Itävallassa asuvien sijoittajien hankkimiin osuuksiin liittyviä maksuja varten. TVP:n tiettyjä muita rahastoja, kuten 51. rahastoa (perustettu vuonna 2004) ja 72. rahastoa (perustettu vuonna 2011), markkinoitiin yksinomaan Itävallassa. TVP avasi molempia rahastoja varten eräässä itävaltalaisessa pankissa varainhoitotilin.

20 TVP:llä on 43. rahaston yhtiöjärjestyksen 3 §:n 3 momentin mukaan valtuus hyväksyä uusia äänettömiä yhtiömiehiä. Kiinnostuneet sijoittajat eli tulevat äänettömät yhtiömiehet suorittavat tässä yhteydessä osuutensa rahaston varainhoitotilille. Sijoittajat liittyvät näin ollen välillisesti mainittuun rahastoon edustettavina uskottuna miehenä toimivan TVP:n välityksellä. TVP hallinnoi niiden osuuksia hallinnointisopimuksen perusteella. Kyseistä käytäntöä sovelletaan myös muissa rahastoissa.

21 TVP ei itse vastaa sijoittajien hankkimisesta vaan siitä huolehtii MPC-konsernin kokonaan omistama tytäryhtiö CPM Anlagen Vertriebs GmbH i.L. Kyseinen tytäryhtiö mutta myös muut välittäjät, kuten itävaltalaiset pankit tai sijoitusneuvojat, välittävät kohdistetut tarjoukset ja markkinointiaineiston Itävallassa asuville kuluttajille. TVP:llä, joka ei ole sijoittautunut Itävaltaan ja jolla ei ole siellä sivuliikettä, ei ole suoraa yhteyttä äänettömiin yhtiömiehiin eikä se itse tarjoa neuvontapalveluja.

22 Sijoittajat voivat hankkia osuuksia rahastoista osoittamalla TVP:lle liittymisilmoituksen, joka on muodoltaan asiainhoitosopimuksen tekemistä koskeva tarjous. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kaikki ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa tarkoitetut sijoittajat olivat allekirjoittaneet merkintäpyyntönsä Itävallassa. Niiden osuuksien ostohinta oli maksettava TVP:n nimissä eräässä itävaltalaisessa pankissa avatulle valitun rahaston varainhoitotilille. Yhtiöosuuksista maksettavia määriä ei missään tapauksessa suoritettu saksalaiselle varainhoitotilille.

23 TVP tarjoaa sijoittajille uskottu mies -palvelun. Se ottaa sijoittajan lukuun vastattavakseen äänettömän yhtiömiehen yhtiöosuuden ja hallinnoi sitä uskottuna miehenä. Se käyttää omissa nimissään mutta sijoittajan lukuun tämän yhtiöosuuteen perustuvia oikeuksia ja siirtää tälle voitto-osuudet ja kaikki muut yhtiöosuuteen perustuvat taloudelliset edut. TVP välittää rahastoilta saamansa, yhtiöiden toimintaa koskevat tiedot edelleen sijoittajille. TVP saa kyseisistä palveluista kertakorvauksena vuosittain 0,3 prosenttia sijoittajan sijoituksen arvosta.

24 TVP käyttää liikesuhteissaan yksityisten sijoittajien kanssa vakiosopimuslomakkeita. Sijoittajat suorittavat vaadittavat oikeustoimet (liittymisilmoituksen allekirjoittaminen) Itävallassa, ja TVP:n sopimuskumppanit tai näiden sopimuskumppanit ottavat ne vastaan Itävallassa.

25 TVP harjoittaa hallinnointitoimintaansa asiainhoitosopimuksen nojalla. Kyseessä olevissa asiainhoitosopimuksissa määrätään muun muassa seuraavaa:

”Omaisuuden hallinnointisopimukseen sovelletaan Saksan liittotasavallan lakia. Tämän sopimuksen täytäntöönpanopaikka ja kaikkia sopimusta ja sen syntymistä koskevien riitojen ratkaisupaikka on uskotun miehen kotipaikka, sikäli kuin tästä sopiminen on sallittua lainsäädännön nojalla.”

26 Kyseisestä ehdosta ei neuvoteltu erikseen, ja se sisältyy vakiosopimuslomakkeisiin. Lomakkeissa ei ole myöskään yksiselitteistä mainintaa, jonka perusteella tuleva sijoittaja saisi ehdosta välittömästi tiedon.

27 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan TVP suuntaa palvelujaan Itävallan markkinoille ja ylläpitää internetsivustoa www.tvp-treuhand.at, jolta käyttäjä ohjataan edelleen saksalaiselle sivustolle www.tvp-treuhand.de. Verkkotunnuksen haltija on eräs MPC-konsernin yhtiö, joka vastaa koko konsernin tietotekniikka-asioista. Kyseinen yhtiö hallinnoi myös internetsivuston saksalaista verkkosivustoa. Itävaltalaiset sijoittajat ovat vuodesta 2006 lähtien voineet rekisteröityä kyseisellä

sivustolla. Vuodesta 2011 lähtien sijoittajat, jotka nimenomaisesti tätä haluavat, ovat voineet äänestää sähköisesti eikä enää pelkästään kirjallisesti. Sijoittaja voi myös tutustua saamiensa kirjallisten asiakirjojen kappaleeseen.

28 VKI vaati Handelsgericht Wienissä (Wienin kauppatuomioistuin, Itävalta) 6.9.2013 nostamallaan kieltokanteella, että TVP:tä kiellettäisiin käyttämästä yleisissä sopimusehdoissa, joihin sen tekemät asiainhoitosopimukset perustuvat, ja/tai sen tässä yhteydessä liikesuhteissaan Itävallassa asuvien sijoittajien, joita on VKI:n mielestä pidettävä kuluttajina, kanssa käyttämissä vakiosopimuslomakkeissa lainvalintalauseketta ja vastaavansisältöisiä ehtoja sekä vetoamasta kyseisiin ehtoihin.

29 VKI:n mukaan lainvalintalauseke on ristiriidassa unionin oikeuden ja Itävallan oikeuden kanssa. Se on ristiriidassa erityisesti KSchG:n 6 §:n 3 momentin mutta myös ABGB:n 864 a §:n ja 879 §:n 3 momentin kanssa. Rooma II -asetuksen 4 ja 6 artiklan mukaan riidanalaisen ehdon lainmukaisuutta on syytä arvioida paitsi kyseisiin sopimuksiin sovellettavan lain myös deliktin tekopaikan lain eli Itävallan oikeuden perusteella. Itävallan oikeutta sovelletaan sen mukaan myös Rooman yleissopimuksen ja Rooma I -asetuksen nojalla, koska TVP oli suunnannut toimintaansa tietoisesti Itävallan markkinoille ja koska Itävallassa suoritettiin palveluja, joista se vastaa.

30 Ensimmäisen asteen tuomioistuin hyväksyi kyseisen kanteen 3.9.2015 antamallaan tuomiolla. Se sovelsi Itävallan oikeutta ja määräsi näin TPV:n lopettamaan mainitussa kanteessa tarkoitettujen ehtojen käyttämisen liikesuhteissaan Itävallassa asuvien kuluttajien kanssa.

31 Oberlandesgericht Wien (Wienin osavaltion ylioikeus, Itävalta), joka käsitteli asiaa muutoksenhakuasteena, kumosi 13.9.2016 antamallaan ratkaisulla kyseisen tuomioistuimen antaman tuomion ja palautti asian sille asian selvittämisen jatkamista ja uuden ratkaisun antamista varten. Se katsoi, että lainvalintalausekkeen pätevyyden tutkiminen on suoritettava Saksan lain perusteella mutta että myös kyseisen oikeuden mukaan yleisiin sopimusehtoihin kuuluva ehto on kohtuuton, jos se johtaa kuluttajaa harhaan antamalla hänelle vaikutelman siitä, että sopimukseen sovelletaan ainoastaan Saksan lakia, ilmoittamatta hänelle siitä, että Rooma I -asetuksen ja Rooman yleissopimuksen mukaan hänellä on myös asuinvaltionsa lain – tässä tapauksessa Itävallan oikeuden – pakottavien säännösten mukainen suoja. Toisen asteen tuomioistuimen mukaan siinäkin tapauksessa, että lainvalintalauseke Saksan lain hyväksi on pätevä, muiden ehtojen lainmukaisuus on tämän jälkeen lähtökohtaisesti tutkittava kyseisen lain kannalta. Sen mukaan on myös tutkittava, ovatko Itävallan oikeuden pakottavat kuluttajansuojasäännökset esteenä Saksan lain soveltamiselle riidanalaisten ehtojen lainmukaisuuden arvioimisessa.

32 VKI ja TPV ovat kumpikin valittaneet toisen asteen tuomioistuimen ratkaisusta Oberster Gerichtshofiin (ylin tuomioistuin, Itävalta). TVP:n mukaan Rooman yleissopimusta ja Rooma I -asetusta ei voida soveltaa, kun otetaan huomioon yhtiöoikeutta koskevien kysymysten jättäminen niiden soveltamisalan ulkopuolelle. Yhtiön yhtiöjärjestyksen ja asiainhoitosopimuksen limittäisyyden vuoksi edustettavat toimivat yhtiössä suoraan äänettöminä yhtiömiehinä. Lisäksi Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 4 kohdan b alakohdassa ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja poikkeuksia sovelletaan myös siitä syystä, että TVP hallinnoi uskottuna miehenä äänettömän yhtiömiehen oikeuksia ja tarjoaa näin ollen palveluja.

33 Tässä tilanteessa Oberster Gerichtshof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Käsittääkö [Rooman yleissopimuksen] 1 artiklan 2 kohdan e alakohtaan ja [Rooma I -asetuksen] 1 artiklan 2 kohdan f alakohtaan sisältyvä soveltamisalaa koskeva poikkeus myös edustettavan ja uskotun miehen, joka hallinnoi kommandiittiyhtiön yhtiöosuutta edustettavan puolesta, väliset sopimukset, etenkin jos yhtiösopimuksen ja omaisuuden hallinnointisopimuksen välillä on yhteys?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:

Onko [direktiivin 93/13] 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan kommandiittiyhtiön osakkuuden hallinnoimisesta tekemään sopimukseen sisältyvä sopimusehto, josta ei ole erikseen neuvoteltu ja jonka mukaan sovelletaan kommandiittiyhtiön kotipaikkavaltion oikeutta, on kohtuuton, jos omaisuuden hallinnointisopimuksen ainoana tarkoituksena on kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hallinnointi ja edustettavalle kuuluvat suoran osakkaan oikeudet ja velvollisuudet?

3) Jos ensimmäiseen tai toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Muuttuuko tämä vastaus, jos elinkeinonharjoittajan ei tarvitse mennä kuluttajan asuinmaahan suorittaakseen sille kuuluvia palveluja mutta elinkeinonharjoittaja on velvollinen ohjaamaan yhtiöosuuteen perustuvat voitto-osuudet ja muut varallisuusetuudet sekä antamaan tietoa yhtiöosuuden arvon kehityksestä kuluttajalle? Onko tämän kannalta merkityksellistä, voidaanko soveltaa Rooma I -asetusta vai yleissopimusta?

4) Jos kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko vastaus sama, jos kuluttaja lisäksi allekirjoitti yhtiöosuuden hankkimista koskevan pyynnön asuinmaassaan, elinkeinonharjoittaja asettaa tietoja osakkuudesta saataville myös internetissä ja kuluttajan asuinmaahan perustettiin maksupaikka, johon kuluttajan on maksettava osakkuusmaksu, vaikka elinkeinonharjoittajalla ei ole käyttöoikeutta kyseiseen pankkitiliin? Onko tämän kannalta merkityksellistä, voidaanko soveltaa Rooma I -asetusta vai yleissopimusta?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko Rooman yleissopimuksen 1 artiklan 2 kohdan e alakohtaa ja Rooma I -asetuksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohtaa tulkittava siten, että kyseisen yleissopimuksen ja kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset sopimusvelvoitteet, jotka perustuvat sellaiseen asiainhoitosopimukseen, joka koskee kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hallinnointia.

35 Tältä osin unionin tuomioistuin on todennut, että Rooma I -asetuksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa ilmaistu yhtiöitä tai muita yhteisöjä tai yhteenliittymiä koskevaan lakiin liittyvien kysymysten, kuten yhtiöiden tai muiden yhteisöjen tai yhteenliittymien perustaminen rekisteröimällä tai muulla tavoin, oikeuskelpoisuus tai oikeustoimikelpoisuus, sisäiset järjestelyt tai purkautuminen, jääminen kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle koskee ainoastaan tällaisten yhtiöiden, yhteisöjen ja yhteenliittymien järjestysmuotoon liittyviä kysymyksiä (tuomio 8.5.2019, Kerr, C-25/18, EU:C:2019:376, 33 kohta).

36 Tätä tulkintaa vahvistaa Milanon yliopiston professorin Mario Giulianon ja Paris I -yliopiston professorin Paul Lagarden laatima sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehtyyn yleissopimukseen liittyvä selvitys (EYVL 1980, C 282, s. 1), jonka mukaan näiden kysymysten jättäminen Rooman yleissopimuksen, joka on jäsenvaltioiden välisissä suhteissa korvattu Rooma I -asetuksella, soveltamisalan ulkopuolelle koskee kaikkia luonteeltaan monitahoisia toimia, jotka ovat tarpeen yhtiön perustamiseksi, sen sisäisen toiminnan sääntelemiseksi tai sen purkamiseksi, eli yhtiöoikeuden alaan kuuluvia toimia (tuomio 8.5.2019, Kerr, C-25/18, EU:C:2019:376, 34 kohta).

37 Kuten julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa 49–55 kohdassa, vaikka yhtiöosuuksien myynnin tai niiden hallinnoinnin kaltaisiin liiketoimiin voi liittyä yhtiöoikeutta koskevia kysymyksiä, sama ei koske näiden liiketoimien taustalla olevia sopimuksia. Erityisesti pelkästään siitä, että sopimus liittyy ”yhtiöitä – – koskevaan lakiin [liittyviin kysymyksiin]”, ei ole seurauksena kyseiseen sopimukseen perustuvien velvoitteiden jääminen Rooma I -asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Tällaisia kysymyksiä ei näin ollen pidä sekoittaa sopimusoikeudellisiin kysymyksiin. Nyt käsiteltävässä asiassa VKI:n nostama kieltokanne koskee kyseessä olevien asiainhoitosopimusten tiettyjen ehtojen kohtuuttomuutta ja siten niiden laillisuutta. Pääasian kysymykset kuuluvat siten sopimukseen sovellettavan lain ja siten Rooma I -asetuksen alaan.

38 On muistutettava, että unionin tuomioistuin on myös todennut erään yhtiön ennen rajatylittävää sulautumistaan tekemään lainasopimukseen, joka kuului ennen absorptiosulautumista Rooman yleissopimuksen soveltamisalaan, perustuvien velvoitteiden osalta, että tällaisten velvoitteiden tulkintaan ja täyttämiseen sovellettiin absorptiosulautumisen jälkeen edelleen lakia, jota kyseisiin velvoitteisiin oli sovellettu ennen sulautumista (ks. vastaavasti tuomio 7.4.2016, KA Finanz, C-483/14, EU:C:2016:205, 52–58 kohta).

39 Lisäksi on niin, että vaikka pääasian asianosaiset ovat eri mieltä siitä, onko edustettavilla osakasasema vai ei, tämä yhtiöoikeuden alaan kuuluva kysymys ei ole pääasian kannalta ratkaiseva. Pääasia ei nimittäin koske niiden mahdollisten oikeuksien ja velvollisuuksien laajuutta, jotka edustettavilla on sovellettavan yhtiöoikeuden perusteella kommandiittiyhtiöihin nähden, tai edustettavien mahdollisia velvoitteita kolmannen asemassa oleviin yhtiön velkojiin nähden vaan asiainhoitosopimusten tiettyjen ehtojen kohtuuttomuutta ja siten niiden laillisuutta.

40 Kyseisillä ehdoilla, jotka liittyvät TVP:lle uskottuna miehenä kuuluvan vastuun laajuuden, asiainhoitopalvelujen suorittamispaikan ja asiainhoitosopimukseen sovellettavan lain kaltaisiin kysymyksiin, on tarkoituksena säännellä edustettavien ja uskottujen miesten välisiä sopimussuhteita ja ne kuuluvat näin ollen lex contractuksen alaan. Pääasiassa kyseessä olevat velvoitteet eivät näin ollen jää Rooman yleissopimuksen tai Rooma I -asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

41 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että Rooman yleissopimuksen 1 artiklan 2 kohdan e alakohtaa ja Rooma I -asetuksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisen yleissopimuksen ja kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle eivät jää pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset sopimusvelvoitteet, jotka perustuvat sellaiseen asiainhoitosopimukseen, joka koskee kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hallinnointia.

Kolmas ja neljäs kysymys

42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella ja neljännellä kysymyksellään, jotka on käsiteltävä yhdessä, pääasiallisesti, onko Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 4 kohdan b alakohtaa ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 4 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että kyseisissä oikeussäännöissä tarkoitettu soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen käsittää sellaisen asiainhoitosopimuksen, jonka nojalla kuluttajalle suoritettavat palvelut suoritetaan tämän asuinmaassa etäpalveluna toisesta maasta käsin.

43 Tältä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on jo todennut, että riidanalaiset asiainhoitosopimukset ovat kuluttajasopimuksia, jotka voivat kuulua Rooman yleissopimuksen 5 artiklassa ja Rooma I -asetuksen 6 artiklassa tarkoitettujen kuluttajansuojaa koskevien sääntöjen soveltamisalaan. Ne on nimittäin tehty ”elinkeinonharjoittajan” eli TVP:n, joka harjoittaa elinkeinotoimintaansa, ja ”kuluttajan” asemassa olevien eri sijoittajien välillä, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, joiden elinkeino- tai ammattitoimintaan kyseisten sopimusten tekemisen ei voida katsoa liittyvän.

44 Kyseisten artiklojen 4 kohdassa kuitenkin jätetään nimenomaisesti tietyt sopimukset niiden soveltamisalan ulkopuolelle. Erityisesti on todettava, että Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 4 kohdan b alakohdassa ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 4 kohdan a alakohdassa todetaan samansisältöisesti, että kuluttajasopimuksiin liittyviä suojaavia sääntöjä ei sovelleta ”palvelujen suorittamista koskevaan sopimukseen, jos palvelut on määrä suorittaa kuluttajalle yksinomaan muussa kuin siinä maassa, jossa hänen asuinpaikkansa on”.

45 Kyseisten oikeussääntöjen sanamuodosta ilmenee, että Rooman yleissopimuksen 5 artiklaa ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta, jos ensimmäiseksi kyse on palvelujen suorittamista koskevasta sopimuksesta ja toiseksi palvelut on määrä suorittaa kuluttajalle yksinomaan muussa kuin siinä maassa, jossa hänen asuinpaikkansa on.

46 Yhtäältä palvelujen suorittamista koskevan sopimuksen käsitteen osalta on todettava, että se on ymmärrettävä samalla tavoin kuin kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu palvelujen suorittamista koskevan sopimuksen käsite ja asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu palvelujen suorittamista koskevan sopimuksen käsite eli siten, että sillä tarkoitetaan sitoumusta harjoittaa määrättyä toimintaa vastiketta vastaan (tuomio 8.5.2019, Kerr, C-25/18, EU:C:2019:376, 36–41 kohta).

47 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen asiainhoitosopimuksen nojalla uskottu mies harjoittaa toimintaa, jossa hallinnoidaan hoidettavaksi annettua omaisuutta vastiketta vastaan. Niinpä tällaisen sopimuksen on katsottava koskevan Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 4 kohdan b alakohdassa ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettua palvelujen suorittamista.

48 Toisaalta sen maan osalta, jossa kuluttajalle suoritettavat palvelut on suoritettava, on aluksi ratkaistava, edeltääkö tämä kysymys sopimukseen sovellettavan lain määrittämistä vai riippuuko se siitä.

49 Kuten julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa 71 kohdassa, kuluttajalle suoritettavien palvelujen suorittamispaikkaa koskevalla kysymyksellä pyritään määrittämään sopimukseen sovellettava laki, ja se on näin ollen ratkaistava ennen kyseisen lain määrittämistä.

50 Tältä osin edellä 36 kohdassa mainitusta sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehtyä yleissopimusta koskevasta selvityksestä käy ilmi, että Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettu soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen voidaan perustella siten, että kun on kyse sopimuksista, jotka koskevat palveluja, jotka suoritetaan yksinomaan kuluttajan asuinvaltion ulkopuolella, kuluttaja ei voi kohtuudella odottaa, että hänen kotivaltionsa lakia sovellettaisiin poikkeuksena kyseisen yleissopimuksen 3 ja 4 artiklan mukaisista yleissäännöistä.

51 Ellei TVP:n kaltaiselle palveluntarjoajalle haluta sallia sitä, että se voi suorituspaikkaa koskevan sopimusehdon avulla valita sovellettavan lain kuluttajansuojatavoitteen vastaisesti, kyseistä poikkeusta ei voida tulkita siten, että Rooma I -asetuksen 6 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ilmaisu ”on määrä suorittaa” viittaa sopimusperusteiseen velvoitteeseen suorittaa palvelu määrätyssä paikassa. Kuten julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa 76 kohdassa, on tarkistettava, seuraako jo sovittujen palvelujen luonteesta, että ne voidaan suorittaa kokonaisuudessaan vain kuluttajan asuinvaltion ulkopuolella.

52 Jos – kuten pääasiassa kyseessä olevissa sopimuksissa määrätään – palvelun aineellinen suorituspaikka on eri maassa kuin siinä, jossa kuluttaja saa sen, on katsottava, että palvelut suoritetaan ”yksinomaan” kuluttajan asuinjäsenvaltion ulkopuolella vain, jos tällä ei ole mitään mahdollisuutta hyötyä niistä asuinvaltiossaan ja hän joutuu matkustamaan sitä varten ulkomaille.

53 Kuten julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa 81 kohdassa, nyt käsiteltävässä asiassa se, että yhtiöön liittymisen edellyttämät määrät maksettiin TVP:n varainhoitotileille Itävallassa, että TVP maksoi itävaltalaisten kuluttajien voitto-osuudet itävaltalaisille tileille, että se täytti asiainhoitosopimukseen perustuvat tiedonantovelvoitteensa lähettämällä toimintakertomuksia itävaltalaisille kuluttajille Itävallassa ja että sillä on itävaltalaisia kuluttajia varten internetsivusto, jolla nämä voivat tutustua tietoihin ja käyttää äänioikeuttaan, viittaa siihen – mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava –, että kyseiset palvelut suoritetaan etäpalveluna kuluttajan asuinmaassa. Tästä seuraa, että Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 4 kohdan b alakohdassa ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettua poissulkemista ei voida soveltaa.

54 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 4 kohdan b alakohtaa ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 4 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisissä oikeussäännöissä tarkoitettu soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen ei käsitä sellaista asiainhoitosopimusta, jonka nojalla kuluttajalle suoritettavat palvelut suoritetaan tämän asuinmaassa etäpalveluna toisesta maasta käsin.

Toinen kysymys

55 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehdyn asiainhoitosopimuksen, joka koskee kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hallinnoimista, ehto, josta ei ole neuvoteltu erikseen ja jonka mukaan sovellettava laki on kommandiittiyhtiön kotipaikkavaltion laki, on kyseisessä säännöksessä tarkoitetulla tavalla kohtuuton.

56 Aluksi on muistutettava, että Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdan ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaan kuluttajasopimukseen sovelletaan lähtökohtaisesti sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on.

57 Koska pääasiassa nostettu kanne koskee Itävallassa asuvia kuluttajia, mainittujen kuluttajien TVP:n kanssa tekemiin asiainhoitosopimuksiin sovelletaan lähtökohtaisesti Itävallan lakia. On kuitenkin selvitettävä, onko kyseisiin sopimuksiin sisällytetty lainvalintalauseke, jossa sovellettavaksi laiksi nimetään TVP:n kotipaikan laki eli Saksan laki, lainvastainen kohtuuttomuuden vuoksi.

58 Vaikka Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa sallitaan lähtökohtaisesti lainvalintalauseke, on kuitenkin muistutettava, että sellainen elinkeinonharjoittajan yleisiin sopimusehtoihin sisältyvän kaltainen ehto on direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla kohtuuton, josta ei ole erikseen neuvoteltu ja joka johtaa kuluttajaa harhaan antamalla hänelle vaikutelman, että sähköisesti tehtyyn sopimukseen sovelletaan ainoastaan sen jäsenvaltion lakia, jossa elinkeinonharjoittajalla on kotipaikka, ilmoittamatta hänelle siitä, että hänellä on mainitun asetuksen 6 artiklan 2 kohdan nojalla oikeus vedota myös hänelle sellaisen lain pakottavin säännöksin annettuun suojaan, jota olisi sovellettu tällaisen ehdon puuttuessa, mikä kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava kaikkien asian kannalta merkityksellisten olosuhteiden perusteella (tuomio 28.7.2016, Verein für Konsumenteninformation, C-191/15, EU:C:2016:612, 71 kohta).

59 Edellä esitetyt seikat eivät päde vain tiettyyn sopimuksentekotapaan eli erityisesti sähköisesti tehtyihin sopimuksiin vaan niitä sovelletaan yleisesti. Niiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen todettava riidanalainen lainvalintaehto kohtuuttomaksi, jos edellisessä kohdassa mainitut edellytykset täyttyvät, minkä tarkistaminen on kyseisen tuomioistuimen tehtävä.

60 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen, elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehdyn asiainhoitosopimuksen, joka koskee kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hallinnoimista, ehto,

josta ei ole neuvoteltu erikseen ja jonka mukaan sovellettava laki on kommandiittiyhtiön kotipaikkavaltion laki, on kyseisessä säännöksessä tarkoitetulla tavalla kohtuuton, jos se johtaa kuluttajaa harhaan antamalla hänelle vaikutelman, että sopimukseen sovelletaan ainoastaan kyseisen jäsenvaltion lakia, ilmoittamatta hänelle siitä, että hänellä on Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 2 kohdan ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 2 kohdan nojalla oikeus vedota myös hänelle sellaisen kansallisen lain pakottavin säännöksin annettuun suojaan, jota olisi sovellettu tällaisen ehdon puuttuessa.

Oikeudenkäyntikulut

61 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn, Roomassa 19.6.1980 allekirjoitettavaksi avatun yleissopimuksen 1 artiklan 2 kohdan e alakohtaa ja sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) 1 artiklan 2 kohdan f alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisen yleissopimuksen ja kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle eivät jää pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset sopimusvelvoitteet, jotka perustuvat sellaiseen asiainhoitosopimukseen, joka koskee kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hallinnointia.**

2) **Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn yleissopimuksen 5 artiklan 4 kohdan b alakohtaa ja asetuksen N:o 593/2008 6 artiklan 4 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisissä oikeussäännöissä tarkoitettu soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen ei käsitä sellaista asiainhoitosopimusta, jonka nojalla kuluttajalle suoritettavat palvelut suoritetaan tämän asuinmaassa etäpalveluna toisesta maasta käsin.**

3) **Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun direktiivin 93/13/ETY 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen, elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehdyn asiainhoitosopimuksen, joka koskee kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hallinnoimista, ehto, josta ei ole neuvoteltu erikseen ja jonka mukaan sovellettava laki on kommandiittiyhtiön kotipaikkavaltion laki, on kyseisessä säännöksessä tarkoitetulla tavalla kohtuuton, jos se johtaa kuluttajaa harhaan antamalla hänelle vaikutelman, että sopimukseen sovelletaan ainoastaan kyseisen jäsenvaltion lakia, ilmoittamatta hänelle siitä, että hänellä on sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn yleissopimuksen 5 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 593/2008 6 artiklan 2 kohdan nojalla oikeus vedota myös hänelle sellaisen kansallisen lain pakottavin säännöksin annettuun suojaan, jota olisi sovellettu tällaisen ehdon puuttuessa.**

Allekirjoitukset